

JUHTKIRI

Omandireformis ei käitunud Eesti kultuurriigina

PEETER TEDRE
Eesti Üürnike Liidu tegevjuht

Nostalgiahõngulised telesaadid annavad aimu nõukogulikust elust. Härdaks teevad „Vana aja asjad“, uhkust tekitavad „Raudse eesriide jumalused“, groteski kaldub „ENSV“. Nad taaselustavad tollaseid seiku.

Taasiseseisvunud Eesti asus oma elu ümber korraldama. Nüüdseks on täisealiseks saanud uus põlvkond, kes on kasvanud vabas riigis. Kuid minevikuga seob meid sõnum „Kes minevikku ei mäleta, elab tulevikuta!“.

Sellekevadised Riigikogu valimised tõid meile uue, et mitte öelda vana, valitsuse. Kahjuks see noormeeste valitsus ega sageli ka paljud inimesed ei mõista, mis on oma riik ja milleks ta meil on. Ei mõista ka seda, et võim ei ole privileeg, vaid kohustus. Ja vastutus – kõigi oma riigi elanike ees.

13. juunil tähistab osa Eesti riigi kodanikest juba 24. korda kurba aastapäeva – 1991. aastal võeti sel päeval vastu omandireform. Täpsem ning põhjendatum nimetus oleks küll omandisuhete reform, mis on kogu ühiskondlike suhete ümberkorralduste kompleksi süda ja majandusreformi vundament. Reformi üheks keerulisemaks momendiks on siiani kestev sotsiaalsete konfliktide minimeerimine ja leevendamine.

Omandireform ei pidanud meie väikest ühiskonda lõhki ajama, vaid pidi olema suunatud võimalike lõhede ületamisele. Vähemasti rõhutas seda 1991. a. 8. mail tollase valitsuse justiitsminister Jüri Raidla.

Omandireform pidi, esiteks, looma aluse turumajandusele üleminekuks; teiseks, ümber korraldama omandisuhete ja tagama omandi puutumatuset ning vaba ettevõtluse; kolmandaks, heastama omandiõiguse rikkumisega tehtud ülekohtu. Samuti armastavad reformi läbi kannatanud tsiteerida omandireformiseaduse üht sätet, mis ütleb: „Omandireformi käigus vara tagastamine endistele omanikele või nende õigusjärglastele ei tohi kahjustada teiste isikute seadusega kaitstud huve ega tekitada uut ülekohtu.“

KESKMÕTE: Inimestele omandireformiga põhjustatud ülekohtus tuleb heastada.

Kuid läks teisiti. Eesti ei toiminud omandireformi läbi viies kahjuks kultuurriigina. Miks küll?

Targema käitumise korral oleksime ju suutnud vastuolud ületada. Seda aga isegi ei püütud teha. Ja tagajärg – tuhanded perekonnad osutusid kodutuks. Neid hakati nimetama sundüürnikeks.

Vabariigi taasiseseisvudes sätestati kord, et Nõukogude aastakümnetel alatusstatud töö heastamiseks erastavad kõik senised korterivaldajad enda kasutatava üürielamispinna väärtpaperite (EVP-de) abil. Kuid kohe võeti vastu eluruumide erastamise seadus, mis kaotas erastamise õiguse tagastatavates majades elavatel korterivaldajatel. Tagastades elamud õigusjärgsetele omanikele koos seniste korterivaldajate kodudega, jättis riik neis elanud üürnikud ilma õigusest võrdsetel alustel teiste inimestega erastada pere valduses olev eluruum ja saada selle omanikuks. Seega sundüürnike täpsem definitsioon kõlaks: need on omanikud, kellelt võeti õigus omandile.

Selle õiguse võttis oma kodanikelt ära Eesti riik. Võttis inimestelt, kes koos kogu rahvaga selle riigi löid.

Omandireformi tõttu inimestele põhjustatud ülekohtus tuleb heastada. Seda saab teha seesama Eesti riik, kui ta mõistab õigusriigi toimimise põhimõtteid. Neil elanikel, kel ei lubatud oma seaduslikku eluruumi erastada teiste isikutega võrdsetel alustel, on õigus neile tekitatud materiaalse kahju eest saada kompensatsiooni, lähtudes nende kasutuses olnud eluruumi turuhinnast. Samuti tuleb neile hüvitada moraalne kahju, võrdsustades sundüürnikud sotsiaaltagatiste osas represseeritud isikutega.

Kui Eesti soovib olla rahvusvahelises tähenduses õigusriik, pole valikut – tuleb järgida põhilisi inimõigusi. Selleks tuleb lõpetada inimõigustega vastuolus olev omandireform ning parandada valusad vead.

Sisuliselt on inimeselt kodu võtmine sundvõõrandamine. Et taastada õiglus ning tagada riigi usaldusväärsus oma kodanike ees, peab riik austama inimõigusi, sh iga isiku koduõigust, ja kohtlema sundüürnikke nii materiaalsest kui ka moraalsest küljest õigusriigile kohaselt.

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja	Urmi Reinde	urmi@kesknadal.ee	6 274 583
Uudistajuht	Indrek Veiserik	indrek@kesknadal.ee	6 274 571
Toimetaja	Tiit Maksim	tiit@kesknadal.ee	6 273 465

Toimetus käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Pagulaste tulek purustab lõplikult illusiooni Eesti „eduloost“

Reformierakondlastest peaministrid Andrus Ansip ja Taavi Rõivas ning president Toomas Hendrik Ilves on pikki aastaid esitlenud Eestit maailmale kui edukat põhjamaist väikeriiki. Kallutatud ja ühepoolset statistikat esitades on püütud veenda nii Brüsselit kui ka Washingtoni selles, justkui oleks meie inimeste elatustase kõrge ja me vaid paar sammukest oleksime tagapool edukatest Skandinaavia riikidest.

Kesknädal, ajaleht Pealinn, Tallinna Televisioon, paljud peavoolumeedia poolt blokeeritud avaliku elu tegelased on aastaid näidanud, et see kõik on vale. Loodud on vaid fassaad, mille taga laiutab kohati üsna trööstliku pilt lihteestimaa luolu. Kõrgete maksude ja hindadega ning pisikeste palkadega riigis elamine pole mingi paradisi.

Tuhandete pagulaste Eestisse tulek toob kogu maailmale välja töö sellest, et meil puudub toimiv sotsiaalpoliitika. Ja et Eesti on äärmuslikult neoliberaalne riik, kus nõrgemad ja abivajajad on sisuliselt ülipisikeste toetustega jäetud saatuse hooleks.

Mingit Eesti „edulugu“ pole olemas. On vaid käputäis rikkaid, kes tänu Reformierakonna poliitikal saavad igapäevaselt veelgi rikkamaks. Ülejäänud rahvas on aga vaene, palgapäevast palgapäevani kuidagi hakkama saav.

EKRE fraktsiooni aseesimees Henn Põlluaas tõi 31. mai Õhtulehes välja, et välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadus sätestab pagulastele riigieelarvest makstavat toetust: üürniku umbes kolm eurot ruutmeetri kohta kahe aasta vältel; munitsipaalhorteri remondikulu ca 120 eurot ruutmeetri kohta; munitsipaalhorteri sisustamise kulu ca 1200 eurot inimese kohta; eesti keele õppe kulu ca 1100 eurot kahe aasta vältel; tõlketeenuse kulu ca 70 eurot kuus kahe aasta vältel. Taotluse alusel võib perioodi pikendada ja toetust suurendada kuni 20 protsenti. „Kaitse saajal on õigus saada ka riiklikku pensioni, peretoetusi, tööturuteenuseid ja tööturutoetust, sotsiaaltoetusi ja muud abi nagu Eesti elanikul. Ehk lisaks kõigele töötubiraha, haigekassa teenust, toimetulekutoetust, amavalitsuse pakutavaid toetusi jne. Kõike kokku on raske arvutada, kuid räägime vähemalt 1000 eurost kuus,“ märkis Põlluaas.

Kesknädal teeb Taavi Rõivasele ettepaneku olla aus mees ja tunnustada Brüsselile tõde, et Eesti on nii vaene riik, kes pole võimeline pagulasi vastu võtma. Eesti omagi inimestest elavad paljud allpool vaesuspiiri ja pagulaste ülalpidamine mõjaks laastavalt riigi niigi haprale majanduslik-poliitilisele olukorrale.

Tallinn ja Kotka tähistasid sõprussuhete 60. aastapäeva

Tallinna linnavolikogu esimees Kalev Kallo juhtis 2.–4. juunini toimunud Tallinna visiiti Kotkasse, mis oli pühendatud linnade sõprussuhete 60. aastapäevale. Kallo tegi ettepaneku, et ühine kultuuriprojekt toimuks mõlemas linnas iga viie aasta järel.

„Tallinna ja Kotka sõprussuheded sõlmiti 1955. aastal. Muid „aknaid Euroopasse“ Tallinnal siis polnud, ja toona said läbi selle „akna“, pigem küll „ukse“, sajad tallinlased laulu, tantsu, pillimängu ja spordi kaudu võimaluse raudse eesriide taha piiluda,“ rõhutas Kallo selle Soome linna tähtsust Eesti pealinnale.

„Mäletan hästi seda aega, kus lähetus Kotkasse oli Eesti inimeste jaoks tõeline unistuse täitumine, peaaegu sama suur õnn kui lotovõit. Algusaastail peamiselt kultuuri- ja spordivahetusel baseerunud koostöö teenis oma eesmärgi kuni Eesti taasiseseisvumiseni. Uute, demokraatlike kohaliku omavalitsuse haldusstruktuuride loomise esimesed kogemused saime taas lähinaabritel ja sõpradel Soomes. Täna sõidab Tallinna ja Helsingi vahet kümneid laevu päevas. Julgen arvata, et ligi pooli eestlastest seob täna Soomega miski – kas reisimälestus,

hea tuttav, töö või Soomes töötav pereliige. Nüüdseks on linnade koostöö sisu ja vorm muutunud pragmaatilisemaks ja pariteetsemaks – täna on kolleegidel Kotkast ka meilt midagi õppida; seda on näidanud mitmed koostööprojektid sotsiaalelu ja infotehnoloogia valdkonnas.“

Visiidi käigus avati Kotka ja Tallinna ühisnäitus „Enne ja nüüd“, mis kõrvutab Tallinna ja Kotka 1970. aastate fotosid tänapäevastega. Kohtuti Kotka volikogu ja linnavalitsuse esindajatega, aukonsul Kyösti Mannineniga ning Eesti suursaatkonna esindajaga. Kotkas toimus traditsiooniline iga-aastane uue skulptuuri avamine ning festivali „Kymi-joen Lohisoitto“ raames Tallinna Filharmoonia Kammerorkestri ja *Kymin Sinfonietta* ühiskontsert.

Kotka vastuviit toimub 15.–17. septembrini. Siis on kavas orkestrite ühisesinemine Estonia kontserdisaalis ning fotonäituse „Enne ja nüüd“ eksponeerimine. Tänavu tähistavad Tallinn ja Kotka ühiselt nelja juubelit: Sibelius 150, Arvo Pärt 80, Tallinn–Kotka 60, Lohisoitto 20. Kotka on Tallinna vanim sõpruslinn.

Kallo

HIIBUSE NÄDAL

Riigikogule anti üle 27 000 protestiallkirja

Esmaspäeval, 8. juunil andsid Keskerakonna aseesimees Kadri Simson ja Keskerakonna peasekretär Priit Toobal Riigikogu esimehele Eiki Nestorile üle need 27 000 allkirja, millega protestitakse valitsuskolitsiooni poolt kavandatava kütuseaktsiisi tõusu vastu.

Keskerakonna otsus asuda kütuseaktsiisi tõstmise plaani vastu allkirju koguma sündis 12. mail, mil erakonna juhatus analüüsis kujunenud poliitilist olukorda ning sellise tegevuskava välja pakkus. Selleks hetkeks oli Keskerakonna poliitikute poole pöördunud peaaegu iga päev inimesi, kes uurisid, kuidas neil oleks võimalik avaldada oma vastumeelsust aktsiiside tõstmise suhtes.

Allkirjakogumine sai juba järgmistel päevadel hoo sisse. Kui erinevates meediaväljaannetes ilmusid uudised selle aktsiooni kohta, hakkasid helisema ka Keskerakonna büroode telefonid. Inimesed, kes muidu väitsid end poliitikakauged olevat, tahtsid kindlasti oma protestimeelsust näidata. Kahe nädalaga koguti üle 4000 allkirja, mis oli selge märk, et käsil on võetud õige asi. Keskerakonna peasekretär Priit Toobal rõhutas esimest kokkuvõtet tehes, et Eesti inimesed on Rõivase plaani suhtes väga rahulolematud.

Seejärel loodi võimalus näidata oma vastumeelsust aktsiisitõusu suhtes ka interneti vahendusel. Lisaks osales kampaanias

ajaleht Kesknädal, mille lugejad väga aktiivselt kasutasid võimalust protestiallkirja posti teel saata. Mainimist väärib ka asjaolu, et mitmel korral võttis Keskerakonna bürooga ühendust inimesi, kes pole Keskerakonna liikmed, kuid pakkusid end vabatahtlikuks allkirjakogujaks ning tegid lubatu ka teoks — täidetud allkirjalehti toodi tagasi kümnete kaupa.

Järgnesid Keskerakonna teated edusammudest: kogutud oli 7000, siis juba 14 000 allkirja, kuni lõpuks 8. juunil anti Riigikogule kollektiivse pöördumise vormis üle 27 000 allkirja. Tegemist on "Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduses" ette nähtud võimalusega, et kollektiivse pöördumise esitamiseks on vaja koguda vähemalt 1000 toetusallkirja. Pöördumises tehakse ettepanek, kuidas kehtivat regulatsiooni muuta või ühiskonnaelu paremini korraldada. Kollektiivset pöördumist menetletakse "Riigikogu kodu- ja töökorra seaduses" sätestatud korras.

Allkirjade üleandmisel Riigikogu esimehele Eiki Nestorile

rõhutas Keskerakonna aseesimees Kadri Simson, et sedavõrd suurt hulka proteste ei tohi valitsus tähelepanuta jätta. "On ilmselge, et kütuseaktsiisi tõstmine toob kaasa üldise hinnatõusu, mis lööb kõige valusamalt eelkõige madalapalgalisi inimesi," ütles Simson. "Keskerakond ei ole nõus sellise ebaõiglase maksumõnuga ning nii palju kogutud protestiallkirju näitab, et valitsuse valitud suund on vale." Kadri Simson tõstis esile, et Keskerakond on välja pakkunud lahenduse, kutsudes valitsust üles ära jätma sotsiaalmaksu langetamine, mis võimaldaks jätta kütuseaktsiisi tõstmata. "Reformierakond ei ole oma tavapärasel arrogantsel viisil aga isegi nõus seda arutama. On kurb, et Reformierakonna uue dogma täitmise nimel kannatab kogu Eesti majandus," lisas Kadri Simson.

Keskerakonna aseesimees hoiatas valitsuskolitsiooni, et lisaks üleantud protestiallkirjadele jätkab Keskerakond võitlust aktsiisitõusu vastu kõigi parlamentaarsete vahenditega ning et valitsuskolitsiooni on eesootamas unetud ööd. **Taavi Pukk**

RAHVAS TULI KAASA: 8. juunil andsid Keskerakonna aseesimees Kadri Simson ja Keskerakonna peasekretär Priit Toobal Riigikogu esimehele Eiki Nestorile (vasakul) üle need 27 000 allkirja, millega protestitakse valitsuskolitsiooni poolt kavandatava kütuseaktsiisi tõusu vastu. Foto Facebookist

IRL hülgas oma maksureformi

Isamaa ja Res Publica Liit kuulub valitsusse, aga erakond on hüljanud oma peamise valimis-lubaduse madalapalgaliste maksureformist. Seda mõtet ei leia koalitsioonilepingust ega Riigikogus algatatud eelnõude hulgest.

VIRGO KRUBE
Eesti Demokraadid MTÜ

Konservatiividele omaselt ei olnud madalapalgaliste inimeste sissetulekute tõstmine IRL-i kavatsus. See oli kõigest reklaamifirmas loodud kampaania, mis algas mullu oktoobri lõpul ja pidi kulmineeruma valimistega 1. märtsil 2015. IRL oli seitse aastat Andrus Ansipi valitsuses, ja siis püsis tulumaksuvaba tulu 144 eurot kuus muutumatuna seitse aastat järjest (2008–2014). Maksureformi-reklaamid Juhana Partsi televisioonis ja plakatid tänavatel kestsid 4 kuud ja läksid erakonnale valimiskampaania

„Selle reformi tulemusena ei pea kuni 500 euro suuruse palgaga inimesed enam tulumaksu maksma,“ lubas IRL. Juhana Partsi väitis veel juurde, et „tänu sellele reformile on Eestis tulevikus rohkem töökohti, vähem ebavõrdsust ja Eesti majandus kasvab kiiremini“.

Reklaamikampaania

Ettepaneku toetamiseks koguti inimestelt ankeetide abil toetust ja saadud isikuandmete eest kingiti vastutasuks sojard telefonisõbralikud nutikindad, soe fliissall või retseptiraamat „Eesti pühade maitsed“. See sarnanes 2011. aasta kampaaniale –

Kas toetad madalapalgaliste maksuvabastust?

JAH EI

Madalapalgaliste maksuvabastust on võimalik rakendada erinevalt. Kuidas tuleks seda toetada sinu arvates? Lisandlo saamiseks viita eelneva seletuskirja aadressil maksureform.ee

- Kas madalapalgaliste maksuvabastust peaks laiendama ka pensionäridele?

Algselt inimesed, kes töötavad 5000 tulu või enam sissetulekuga, saavad kuni 500 euro suurust maksuvabastust. Eestis on 60 000 pensionäri, kes teevad sissetuleku pensioni teel.

 JAH EI
- Kas madalapalgaliste maksuvabastust peaks laiendama ka enampäraseid?

Enampäraseid on Eestis 1000 inimest, kes teevad sissetuleku enampäraseid teel.

 JAH EI
- Kas pere peab saama madalapalgaliste maksuvabastuse teostamiseks eelneva maksudeklaratsiooniga?

Pere toetuseks saadab inimesed valmis sissetuleku, sissetuleku ja sotsiaalse tulumaksu reklaami ka teel, kus varem ei teinud kogu alla 1000 euro kuni.

 JAH EI
- Kas madalapalgaliste maksuvabastust peaks laiendama ka füüsiliselt töötavatele inimestele?

Enampäraseid on Eestis 1000 inimest, kes teevad sissetuleku enampäraseid teel.

 JAH EI

Hea kaasamõtletaja!

Eestis on kümneid tuhandeid inimesi, kes töötavad palga eest, millega on raske ära elada. Seda ebaõiglust tuleb vähendada.

IRL on välja pakkunud madalapalgaliste maksuvabastuse. Selle reformi tulemusena ei pea kuni 500 euro suuruse palgaga inimesed enam tulumaksu maksma. Maksuvabastusest võivad kasutada ka kõik need, kelle palg on väiksem kui 848 eurot. Tänu sellele reformile on Eestis tulevikus rohkem töökohti, vähem ebavõrdsust ja Eesti majandus kasvab kiiremini.

Et see idee ellu viia, vajame Sinu toetust. Selleks ütle sin ankeedis või aadressil maksureform.ee välja oma arvamus.

Lugupidamisega
Juhana Partsi

Enne valimisi lubas IRL tulumaksuvaba tulu tõsta 346 euroni kuus, aga Taavi Rõivase valitsuses saavad nad sellest kätte vaid 51 eurot ehk 14,7%. Järgmisel aastal 16 eurot ehk 4,62%.

Tookord saatsid kümned tuhanded erakonnale oma allkirjaga lepinguid, aga IRL ei tagastanud neile mitte ühtegi lepingut allkirjastatult. Isegi telekaamera ees hiilis Mart Laar lubatust kõrvale. Ühepoolset lepingut on valijal aga võimatu sisse nõuda.

Käesoleval aastal on tulumaksuvaba tulu 154 eurot kuus. Taavi Rõivase valitsus kavatab selle tõsta nelja aastaga 205 euroni. Sellega võib minna nagu tulumaksu alandamisega Andrus Ansipi valitsuses, kus eelnõu esitati ja seadus võeti vastu

2011. mais, aga maksualandus 1% hakkas kehtima rohkem kui kolm aastat hiljem ehk 1. jaanuaril 2015, vahetult enne uusi valimisi.

Urmas Reinsalu esitas IRL-i esimehena 12. jaanuaril 2015 parlamendile maksureformi eelnõu. „Me esitame parlamendi menetlusse ühe tähtsa seaduseelnõu, tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu ehk nn madalapalgaliste maksureformi eelnõu. Selle järgi need inimesed, kelle tulu palga või ettevõtetuluna on alla 500 euro kuus, vabastatakse alates 2016.

aasta 1. jaanuarist tulumaksust.“ Reinsalu tunnistas kohe ka üles, et seadust sellest ei tule. „Me anname endale aru, et praegune poliitiline reaalsus ei võimalda selle eelnõu menetlemist viie nädala jooksul nii kaugele, et see saaks seaduseks, kuid tahame anda selge sõnumi, et oleme reformiks valmis.“

Valijate järjekindel petmine

Uute valimistega seoses langesid menetlusest välja kõik seniesitatud eelnõud ja uues koosseisus on IRL valitsusse saamise

nimel leppinud lubatust 295 eurot väiksema tulumaksuvaba tuluga. IRL on ka varem hüljanud valimiskampaania põhilubadusi („maksudega ei mängita“, „kodukulud alla“), aga nüüd toimus see vaid mõne kuuga ja suures ulatuses. Lubatud maksuvabastuse 346 euro asemel saab vaid 51 eurot ehk 14,7%.

Sõnades IRL hoolib inimestest ainult enne valimisi ja opositsioonil olles, sest praeguseks ei ole erakond parlamendile esitanud mitte ühtegi eelnõu, millega nad ajaksid Eesti asja kuni 2019. aastani. Ka mitte maksureformi eelnõu, mis on ju valmis ja millega mindi valimistele.

21. mail andis valitsus toetuse rahandusminister Sven Sesteri (IRL) esitatud eelnõule, et tulumaksuvaba osa tõuseb järgmisel aastal 176 euroni, mille tulumaksuvaba osa on 3,2 eurot. IRL-i kampaania ja eelnõu pidid tulumaksult kätte jätma 69,2 eurot kuus. Erinevus lubaduse ja otsuse vahel on 21,6-kordne. Taavi Rõivase valitsuses oleme eest saab IRL järgmisel aastal kätte 4,62% oma valimis-lubadusest ja nelja aasta jooksul 14,7%.

Eesti probleemid tulenevad süüdimatult petvatest poliitikutest ja lühikesest mälu valijatest, kes unustavad ära enda pettasaamised.

IRL oli 7 aastat Andrus Ansipi valitsuses ja siis püsis tulumaksuvaba tulu 144 eurot kuus muutumatuna 7 aastat järjest (2008–2014).

reklaamikuludena maksma tänavu esimeses kvartalis 777 000 eurot. Kui lisame juurde eelmise aasta IV kvartali 362 000 eurot, siis tuleb kokku juba 1,139 miljonit eurot reklaamikuludeks.

erakonna toonane esimees Mart Laar kutsus valijaid üles andma oma allkiri lepingule, sest siis saaks IRL ellu viia oma lubadusi. Näiteks: tasuta kõrgharidus, kodukulud alla, vanemapension.

Vadim Belobrovtsev: tahan olla Tallinna ja Eesti jaoks kasulik

Algus esilehel

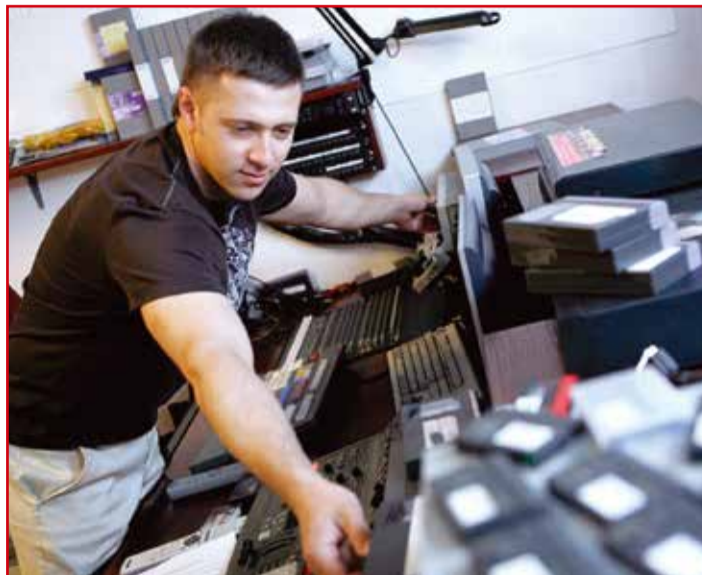
Loomulikult eeldab see palju töötegemist, sest olukord on keeruline, ning praeguste koalitsioonipartneritega ja senise koalitsioonilepinguga jätkates riskib SDE kaotada suure osa oma valijatest. Situatsiooni teeb veelgi komplitseeritumaks asjaolu, et uue juhatuse koosseisus on Ossinovski pooldajaid tunduvalt vähem; seega pole tema elu SDE esimehe ametis sugugi lihtne. Samas on Ossinovski sõnades siitamaani olnud iva: ta saab väga hästi aru, et praeguses koalitsioonis jätkates ei ole otsusel suurt võimalust oma valijaskonda kasvatada ning valimiseelseid lubadusi täita. Samas Riigikogu valimiste tulemused eriti suurt manööverdamisruumi ei anna, ning koalitsioon Keskerakonnaga on sotside jaoks ainus variant oma tuleviku kindlustada. Sinna on aga vaja kolmandat partnerit, ning on suur küsimärk, kas IRL on pärast oma üldkogut valmis uut koalitsiooni moodustama. Lühidalt öeldes, rahvas ootab Ossinovskilt nüüd otsustavaid samme koalitsioonilepingu ülevaatamise või isegi valitsusliidu väljavahetamise suunas. Kas ta suudab seda lähitulevikus ära teha, eks see paista.

Mida arvad valitsuskoalitsiooni hetkeseisust – kas Reformierakond surub oma tahtmise jälle peale ja teised jäävad pika ninaga?
Praegu paistab, et ühiskon-

nas valitsev rahulolematu hakkas mõjutama ka sotsiaaldemokraate ja IRL-i liikmeid, kes on teravamalt sõna võtnud ja oravate ideid kritiseerinud. Kas reformierakondlased suudavad edaspidi oma tahtmise peale suruda? – on nüüd suure küsimärgi all. Ma ei välista, et neil tuleb oma partneritele teatud järeleandmisi teha, aga päeva lõpuks juhtub ikka see, et kaks parempoolset erakonda leiavad ühise keele, ning kõige rohkem kannatavad sellest sotsid, kelle valijad jäävad tulutulult ootama vasakpoolsemat poliitikat. Arvan, et neil ei õnnestu Reformierakonda üle mängida.

Aga kui kaua siis see koalitsioon veel koos püsib?

Siin on minu meelest kaks võimalust: kas koalitsioon hakkab lagunema juba sel sügisel, kui tuleb esimene tõeline proovikivi riigieelarve näol, või siis peab vastu paar aastat, ehk kohalike valimiseni? Olen väga üllatunud, kui ka pärast 2017. aasta kohalike valimisi säilib praegune kolmikliit. Samas ei imesta, kui tõeline lõhe tekib juba jaanipäevaks – selleks ajaks on kõigi kolme erakonna üldkogud toimunud ning uus (või vana) juhtkond paika pandud. Kuigi ma ei usu, et isegi muutunud tingimustes minnakse kohe koalitsiooni kallale. Üks tuntud Eesti kirjanik ütles hiljuti, et mida lühem on selle koalitsiooni iga, seda parem meie riigile ja rahvale. Ühinen sellise hoiakuga.

ENNE POLIITIKAT: Aastatel 2004-2008 töötas Vadim Belobrovtsev Pervõi Baltiiski Kanali (PBK) reporterina ja uudistesaaate projektijuhina.

Kuidas oled Kristiine linnaosavanema ametisse sisse elanud? Millised on sinu esimesed plaanid?

Olen uues ametis olnud veel liiga lühikest aega, et juba suuri plaane tegema hakata. Kristiine LOV rahvas aitab mind palju selles sisseelamises, mille eest olen loomulikult tänulik. Praegu on eesmärk jätkata käimasolevate projektide ja üritustega ning mõelda uute peale. Ka on minu meelest väga tähtis suurendada üldsuse teavitamist sellest, missugune on Kristiine linnaosa, mida huvitavat siin toimub jne. Tallinna inimesed peaaegu iga päev sõidavad läbi Kristiine, seda kõike teadmata, ent see on kahetsusväärne. Lisaks on mul paar mõtet

suuremate ehitusprojektide suhtes, ning peatselt algavad vastavad läbirääkimised. Siinkohal ei hakka ennetavalt rohkem rääkima, sest väga palju sõltub ikkagi rahastamisest.

Mida sa soovitaksid neile inimestele, kes tahaksid Eestis muutusi, kuid poliitikas osaleda ja erakonda astuda ei julge või ei taha?

Lisaks neile, kes ei julge või ei taha erakonda astuda, on Eestis olemas mitukümmend tuhat inimest, kellel puudub selline õigus, kuna nad ei ole Eesti Vabariigi kodanikud. Samas on paljud neist Eestis sündinud ja siin terve oma elu elanud; seega tahaksid nad kindlasti ühiskondliku elu kujundami-

sest osa võtta. Soovitan siiralt neil jälgida, mis Eesti elus toimub, kindlasti käia valimistel ning valida just seda erakonda ja neid poliitikuid, kes kõige paremini hakkavad inimeste huve kaitsma. Lisaks on võimalik aidata erakonda isegi mitte selle liige olles – tasub lihtsalt võtta ühendust erakonna esindajatega, kes selgitavad, kuidas saab seda kõige paremini teha. Viimane asi, mida teha, on käega lüüa ja rääkida, et „niikuii minust ei sõltu siin riigis mitte midagi“, või, mis veel hullem, – Eestist lahkuma hakata. Mitte mingil juhul ei tasu seda teha: kui me kõik üheskoos pingutame ja muuseas valime endale valimistel õiged juhud, hakkab elu Eestis muutuma paremuse poole – selles pole kahtlust!

Tegid ka ise julge sammu, tulles linnavolikogu liikmena Keskerakonda. On sind hästi vastu võetud?

2010. aastal töötasin kõrvuti paljude keskerakondlastega, kui Tallinnas valitses Keskerakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna koalitsioon, ning sellest ajast on mul jäänud igati meeldivad mälestused. Lisaks on mul alati olnud palju sõpru ja tuttavaid, kes on Keskerakonna liikmed. Seega ei kahelnud ma hetkekski, et mind võetakse sõbralikult vastu. Mul on hea meel olla sellise suure meeskonna liikmeks, ja ma näen, et väga paljudel keskerakondlastel on

selle üle hea meel.

Nüüd midagi kultuurivaldkonnast. Millist raamatut viimati lugesid ja mille üle see sind mõtlema pani?

Viimasel ajal olen aktiivselt lugenud Andrei Ivanovi teoseid – täna on ta vaieldamatult parim Eesti kirjanik, kes vene keeles kirjutab. Tema raamatud on muuseum ka eesti keelde tõlgitud, soovitan neid julgelt kõigile. Ise kutsub Andrei Ivanov ennast Tallinna kirjanikuks, ning mul on väga hea meel, et Tallinna linnavolikogu on otsustanud autasustada teda pealinna teenetemärgiga. Samas on kurb, et eelmise aasta lõpus otsustas Reformierakond talle Eesti kodakondsust mitte anda. Vaatamata sellele, et vastava palvega esinesid paljud arvamusliidrid, kaasa arvatud Eesti Kirjanike Liit. Reformierakondlased suutsid pöörata selle asja poliitiliseks, mis loomulikult ei tee nendele au.

Ja lõpetuseks millised on sinu suveplaanid?

Kuna valimiste järel tuli tavalisest veidi vaiksem periood, siis praegu tahan tõsisemalt tööd rügama hakata, vaatamata suve tulekule. Samas, kui tekib võimalus paariks nädalaks kuskile puhkama minna ja hinge kosutada, siis ära ei ütleks – polegi juba tükk aega reisimas käinud.

Intervjueris TAAVI PUKK

Eesti vajab uut algust

Kuum kütuseaktsiisi-teema, mis inimesed Toompeale protestima tõi, ning majutusasutuste käibemaksu kergitamine kütavad kirgi. Tegelikult ei vääraks maksutõusu kava seda kõrgendatud tähelepanu, mida sellele omistatakse, sest palju tõsisemaks ohuks võib pidada majanduslikku ja poliitilist seisakut, mis meie elatustaset jõuliselt alla kisub.

MAREK JÜRGENSON
Tallinna Haabersti linnaosa vanem

Just selles peitub peamine oht kaotada needki napid lootused elamisväärsmaks tulevikuks, mis, vaatamata rasketele oludele, on rahva hulgas seni siiski säilinud. Valitsuskulude katmine aktsiisitõusude arvel näitab ideede puudumist koalitsioonileppes, mitte enam.

Katteallikate otsimine

Maalides pilti neljast järgmisest aastast Eesti elus, ei räägi valitsuskoalitsiooni kõneisikud mitte sellest, kuidas ettevõtlust edendada, inimeste sissetulekuid kasvatada ja iivet positiivseks pöörata, vaid meeletliku järjekindlusega vuristatakse vajadusest leida katteallikad valimislabaduste täitmiseks. Aga lubadusi ju eriti polegi! Mitte innovatiivsus, tööviljakuse tõstmine, eksporditurude valutamise, kvalifitseeritud tööjõu ettevalmistamine ning lisaväärtust tootvate ettevõtete käivitamine pole valitsuse teemaks, vaid ainsa läbiva narratiivina räägitakse maksude tõstmisest. Miks? Põhjus on lihtne – reaalsest elust võõrdunud

poliitbroileritele, kelle kontsentratsioon uues valitsuses on enneolematult kõrge, tundub esmatähtsiks enda privileegide, palkade ja teenimisvõimaluste kasvatamine. Maksude kogumiseks pole tarvis erilist strateegiat – need tuleb lihtsalt kokku korjata, saates ametnikud parklatesse autonumbreid üles kirjutama või ehk tulevikus ka koduakende taha luurama, millist õhtusööki keegi valmistab või kui kallist napsi kotleti kõrvale tarvitab.

Läti ja Leedu on meist möödunud

Reformierakonna retoorikas on kindel koht naabrite halvustamisel ja Eesti kui „Balti imelapse“ esiletõstmisel. Me oleme end pidanud Läti läbilõögivõimelisemaks ja Leedu nutikamaks, eneseimetluse tuhinas märkamata, kuidas naabrid meist arengus vaikselt mööda libisesid. Lennunduskeskus on kolinud Riiga, gaasiterminal Klaipedasse, ent meie vaidleme ikka veel selle üle, kas katteallikate leidmiseks on lisaks maksude tõstmisele muid alternatiive. Kus on ma-

janusliku arengu perspektiiv vähemalt aastani 2030, põllumajanduse kriisist väljatoomise kava, palgatõusu stimuleerivate ja sisetarbimist kasvatavate tegevuste plaan? Seda ei asenda tühja täis koalitsioonileping. Eesti riik vajab paigalseisust väljatoomist, et elu edeneks, lootused püsiks, lapsed sünniks.

IRL ja sotsid saavad tuua muutuse

Praegune olukord, kus Reformierakond ei soovi kuulata ei rahvast, opositsiooni ega isegi koalitsioonikaaslast, peab lõppema, enne kui Eesti arengule tehtav kahju muutub pöördumatuks. Veel on aeg lõpetada põhulõugne retoorika ja alustada riigimeheliikku tegevust, mis annaks Eesti majandusele positiivse tõuke ning tooks kaasa inimeste elujärje paranemise nii Tallinnas ja Tartus kui ka kaugetes metsakülades. Selleks on vaja tarkust, mitte põikpääst, ekspertarvamuste kuuldamist, mitte poolharitlasena oma naba imetlemist, pikaajaliste arengukavade koostamist, mitte ühepäevarahemeliikku

suhtumist, et riigi saatuse otsustab maksuametii tööku. Nii IRL-il kui ka sotsidel tuleb kiiresti otsustada, kas jäädakse toetama riigis valitsevat stagnatsiooni või soovitakse tõepoolest viia ellu muutused, mida enne

Lennunduskeskus on kolinud Riiga, gaasiterminal Klaipedasse, ent meie vaidleme ikka veel selle üle, kas katteallikate leidmiseks on lisaks maksude tõstmisele ka muid alternatiive.

valimisi lubati. Jevgeni Ossinovski valimine sotside esimeheks, kes koos Urve Paloga on üpris teravalt kritiseerinud valitsusmuutuse sisutut tühipöretel undamist, on hea märk. Valitsuse arrogantsi taunivaid noote võib välja lugeda ka mitmetest rahandusminister Sven Sesteri

avaldustest. See sisendab lootust, et peegeldus tõelisest elust jõuab lõpuks ka Stenbocki maja müüride vahele ning restardi saanud kabinet ei aruta tulevikus mitte maksude tõstmise, vaid majanduse elavdamise üle.

Tavaline inimene ootab paremat elu

Märtsivalimistest möödunud kaks kuud pole toonud neid positiivseid muutusi, mida ootasid kõik, ka Reformierakonna valijad. Inimesed ei andnud mandaati kütuseaktsiisi tõusuks, nagu peaminister Taavi Rõivas valelikult väidab, vaid soovisid elujärje paranemist ja palgavaesuse tõrjumist. Usun, et Eesti inimesed ei näidanud ka rohelist tuld uute poliitikasse tulijate tasulitlamiseks ega suurima opositsiooniparteiga vastasseisu teravdamiseks.

Tavaline inimene ootab lihtsalt paremat elu ja kindlamat homset. Põhiküsimuseks ongi: kui kaua veel lubatakse enesekeskel peaministril neid ootusi ignoreerida?

Tahtsime paremat, aga välja kukkus veel hullemini

Üldtuntuks on saanud ühe silmapaistva poliitiku ütlus: tahtsime paremat, aga välja kukkus nagu alati. See sobib kasutamiseks ka Eesti Vabariigi omandireformi puhul.

ENDEL PLOOM
õigusteadlane

Ka meie tahtsime paremat, aga tulemuseks kujunes suur segadus, õnnetus ja kahju tuhandete inimeste jaoks. Seadis ju omandireformi aluste seadus (ORAS) eesmärgiks omandisuhete ümberkorraldamise, omandi puutumatu ja vaba ettevõtluse, omandiõiguse rikkumisega tehtud ülekohtu heastamise ning eelduste loomise turumajandusele üleminekuks (ORAS § 2 lg 1).

See oligi see parem, mida seadusandja tahtis omandireformiga saavutada. Kuid sama seadusandja nagu kahtles selle ülla idee teostumises ja määras § 2 lg 2 kindla nõude: „Omandireformi käigus vara tagastamine või kompenseerimine endistele omanikele või nende õigusjärglastele ei tohi kahjustada teiste isikute seadusega kaitstud huve ega tekitada uut ülekohtu.“ Seega tahtis seadusandlik võim teha paremat – heastada varem tekitatud ülekohtu, ja teha seda selliselt, et heastamine ei tooks kaasa uut ülekohtu.

Kahtlemata on see õiglane ja ülev tahe, paremat ei saagi tahta. Kas ja kuidas see kujunes tegelikkuses, kuidas kukkus välja praktilises elus, sellest aga allpool. Ette rutates tuleks märkida, et kahjuks ei kukkunud välja nagu tavaliselt, vaid hoopis hullemini.

Seadus keelas tagastamise koos inimestega

Nagu märkisime, andis seadusandlik võim täitevvõimule omandireformi läbiviimiseks kaks võimalikku varianti: kas võõrandatud vara tagastada või kompenseerida endistele omanikele või nende õigusjärglastele. Seega seadusandja nägi ette küll võimaliku tagastamise, kuid selle võimatusel kompenseerimise.

Järelikult ei saanuks tulla kõne allagi korterite või majade tagastamine, kui nendes elasid üürnikud täiesti seaduslikult, omavalitsusorganite poolt väljastatud elamispinnaorderite alusel. See oleks olnud üürnikele seadustega kaitstud huvide otsene kahjustamine, mida kategooriliselt keelas ju ORAS-e § 2 lg 2. Praktikas aga, nagu teate, käituti vastupidiselt selles seaduses olevale keelule.

Majad tagastati peaaegu vägisi

Kõik omal ajal õigusvastasel võõrandatud korterid või majad tagastati endistele omanikele või nende korduvalt laiendatud õigusjärglastele ringile peaaegu vägisi. Sisuliselt oli selline tegevus täitevvõimade poolt seadusega vastuolus olev või, teisiti öeldes, tahtlik seadusevastane tegevus. Olukorda on paljudel teaduslikel konverentsidel, artiklites ja isegi meedias korduvalt analüüsitud ja hukka mõistetud, kui seaduse otsust rikkumist. Kuid ei täitevvõim, seadusandlik võim ega kohtuvõim ole sellele reageerinud. Seaduse otsese rikkumise suhtes valitseb üldine vaikus. See ongi siis meie oludes „parema tahtmise“ kurb tagajärg. Sellist seaduserikkumist olematuks muuta ei saa, kõik kannatanud jäävad kujunenud olukorda – kes on juba kuidagi muretsenud endale elamispinna, kes on saanud munitsipaal korteri, kes on jäänud sundüürnikuks, kes on välja tõstetud kohtu korras,

Kahjuks on unustatud tuhanded inimesed ja nende huvid, kellele tehti omandireformi käigus otseselt elulist ülekohtu – neilt praktiliselt võeti seaduslik eluase, kuigi seadus nägi ette võimaluse ülekohtu vältida, erastades selle üürnikele ja kompenseerides selle elamispinna (korteri, maja) endisele omanikule või tema õigusjärglastele.

kes jäänud ilma peale või kes on siitilmast lahkunud.

Seadusandja poolt ette nähtud teine võimalus – kompenseerimine endistele omanikele või nende õigusjärglastele – ei ole praktikas eriliselt kasutamist leidnud ja seega ei saanud ka omandireformi läbiviimisel vajalikku tähelepanu. Siin tuleb märkida, et õigusvastasel võõrandatud vara kompenseerimine on minevikus kas unustatud või sihilikult maha vaiktud.

Nõukogude võim juba kompenseeris vara

1960. aastatel ja hiljemgi arutati kohtutes õigusvastasel võõrandatud vara kompenseerimise küsimusi. Seadusandlikuks aluseks oli siis NSVL rahandusministeeriumi instruksioon (ametkondlikuks kasutamiseks).

Selles nähti ette, et õigusvastasel võõrandatud varad (majad, sisseseade, loomad, põllumajandustehnika, mööbel, toidunõud jne) kompenseeritakse NSVL eelarvest täies ulatuses. Hagi esitati kohaliku rahandusosakonna vastu, lisada tuli vaid rehabilitatsioonikõne. Vara koostis selgitati välja arvelevõtuaktidega ja ka tunnistajate ütlustega. Seega oli seadusandlikult ette nähtud vaid vara kompenseerimine, ja hagejatele mõistetigi välja tolle aja mõistes väga suuri summasid. Mingit varade massilist tagastamist ei olnud ja vara suhtes vahepeal seaduslikuks valdajaks saanud, tavaliselt heauskseid valdajaid ei ahistatud ja neile uut ülekohtu ei tekitatud. Nii lihtne ja õiglane selline lahendus oligi.

Heausksetelt valdajatel võeti vara ära

Meie omandireformi põhiliseks võtteks oli aga õigusvastasel võõrandatud varade massiline tagastamine ehk, teisiti öeldes,

OOTAB ÕIGLAST KOHTLEMIST: Kui Eesti tahab kunagi õigusriigiks saada, siis tuleks Endel Ploomi (pildil) sõnul omandireformi käigus riigi poolt tahtlikult paljaks röövituile ja uue ülekohtu all kannatanuile kompenseerida neile tekitatud kahju.

arvele (erastamisest laekuva raha kasutamise seaduse § 2). Sama seaduse § 3 näeb ette erastamisest laekunud riigi omandis oleva erastamisest laekunud raha kasutamise korra, millest nähtub, et laekunud rahast kantakse eelarvevälisesse omandireformi reservfondi 15%, munitsipaalvara erastamisest laekunud rahast aga 25% kohaliku omavalitsuse omandireformi reservfondi.

Ja nagu praktika näitas, laekus omandireformi reservfondi arvestamisväärsed summasid. Nii märkis rahandusminister Ivri Padar 29. jaanuaril 2009 pressikonverentsil, et eelmise aasta lõpuks laekus omandireformi reservfondi 426 miljonit krooni, ja ta kahtles, kas tulevikus on niisuguste vahendite tõusud veel nii suured.

Omandireformi reservfondi suured rahad

Loomulikult nähti ette suurte summade laekumine ja Vabariigi Valitsus kinnitas 27. augusti 1996. a. määrusega nr 221 omandireformi reservfondist raha eraldamise ja selle kasutamise korra (RT I 2004, 11, 73). Selle määruse § 3 kohaselt eraldatakse reservfondi vahendeid kindlaks otstarbeks ja antakse selle kohta loetelu (kokku 19 otstarvet). Suur enamik neist otstarvetest on bürokraatliku eesmärgiga: vara tagastamise korraldamise seotud kulude katteks; dokumentide säilitamise korraga seotud kulude katteks;

registri pidamise kulude katteks; aga ka tööhõive riiklike programmide rahastamiseks, pensionireformi läbiviimiseks jne. Ainsad, kes on ära unustatud, on omandireformi läbiviimise tõttu uue ülekohtu all kannatanud. Sama suund on jätkunud ka hilisemal ajal. Näiteks võib tuua siin Vabariigi Valitsuse 12. juuli 2013. a. korralduse nr 318, millega eraldati omandireformi reservfondist Rahandusministeeriumile tagastamatu toetusena 1 500 000 eurot kohalike omavalitsuste üksuste maa- ja omandireformi läbiviimisega seotud registrites aadressiandmete korrastamiseks tehtud tööde kulude katteks. Selle alusel rahandusminister määras kindlaks aadressiandmete korrastamise tariifid tööde lõikes (kokku 13 tariifi).

Seega lisati ametnike tööülesannete täitmiseks veel 1,5 miljonit eurot. Ja alles hiljuti eraldas valitsus omandireformi reservfondist Maa-ametile 750 000 eurot tagastamatu maa riigi omandisse jätmise menetluse läbiviimiseks, infopäevade korraldamiseks ja maareformiga seotud dokumentatsiooni koondamise kulude katmiseks. Sellest kõige suurem osa, 651 000 eurot kasutatakse personali- ja 91 200 eurot kahe täiendava teenistuja palkamiseks (vt Õhtuleht 17. aprill 2015).

Eesti Vabariik võiks muutuda õigusriigiks

Ilmselt on aastate jooksul ol-

nud olulisi laekumisi omandireformi reservfondi ja seda ka kasutatud erinevatel eesmärkidel ja mitmekes otstarbeks. Sel moel on fabritseeritud riigile mitmeid ülesandeid, kuid kahjuks on siin unustatud tuhanded inimesed ja nende huvid, kellele tehti omandireformi käigus otseselt elulist ülekohtu – neilt praktiliselt võeti seaduslik eluase, kuigi seadus nägi ette võimaluse ülekohtu vältida – erastades selle üürnikele ja kompenseerides selle elamispinna (korteri, maja) endisele omanikule või tema õigusjärglastele.

Kuna riik valis teise tee, mille tulemusena võeti inimestelt eluase või muudeti nad sundüürnikuks või tõsteti kohtu korras elamispinna välja, siis pidi riik ju arvestama, et tema tegevuses on inimõiguste konventsiooni teadlikku ja tahtlikku rikkumist.

Euroopa Liidu liikmesriigina on aga ka meie riigil kohustus austada inimõigusi, sealhulgas iga isiku kodusõigusi. Niisuguses olukorras tuleb riigil viivitamatult vastu võtta seadus omandireformi läbiviimisel tekitatud ülekohtu ja kahju hüvitamise kohta, määrata kahju hüvitamise kord ja leida selleks vahendeid omandireformi reservfondist, riigi võlakirjade müügist või riigieelarvest.

Eestil tuleks lõpuks käituda õigusriigi moodi.

Tartu kohtumised!

17. juunil kell 15
kohtuvad Keskerakonna Tartu büroos (Ülikooli 12) seniiorid.

30. juunil kell 10-12
nõustab tartlasi erakonna büroos tasuta jurist Asta Liivak.
Info ja eelregistreerimine tel 5568 2756.

Terane mõte

„2012 oli muutuste võimalikkus veel õhus, nüüd on selle asemel stagnatsioon, resignatsioon ja frustratsioon.“

Äripäev

Äripäev nimetas hulk aastaid Reformierakonna poolt juhitud Eesti praegust olukorda tõsiseks. (Äripäeva juhtkiri, 4. juuni)

TALLINNA TV
 15. – 21. juuni 2015

ESMASPÄEV, 15.06

08:00 Nädal +*
 08:30 Dokumentaalfilm. Täiuslikud tormid 5/6 (2013)*
 09:15 Keskonnanaädal*
 09:45 Nädal +*
 10:15 Kultuurimeeter. HeadRead 2015*
 10:45 Nädal Pealinnas*
 11:10 Ameerika eestlased. Florida, 6.osa*
 11:40 Aja puudutus tantsupeol, 2014 Linnaruumi arhiivist. Seevald (2012)*
 12:50 Info TV
 15:55 Parem elu (USA 2011)*
 17:30 TeTeVeKe lastele
 18:00 TÄNA. Uudised
 18:05 Draamaseriaal. Armastuse mõrkjas mekk 112/193
 19:00 TÄNA. Lühiuudised
 19:02 Inimeste lood
 19:30 Terve tervis
 20:00 TÄNA. Uudised
 20:15 TÄNA + suvel*
 21:00 TÄNA. Uudised (subtiitritega)
 21:05 Peterburi - Tallinn*
 21:35 Ars longior. Sinu kuus kunstiteost 5/6*
 22:05 Hea aastakäik 10/12 (Itaalia, 2013)*
 22:55 TÄNA. Uudised*
 23:10 TÄNA + suvel*
 23:55 Terve tervis*
 00:25 Inimeste lood*
 00:55 Info TV

TEISPÄEV, 16.06

08:00 TÄNA. Uudised*
 08:15 TÄNA + suvel*
 09:00 Draamaseriaal. Armastuse mõrkjas mekk 112/193*
 09:55 Terve tervis*
 10:25 TÄNA. Uudised*
 10:30 Inimeste lood*
 11:00 Hea aastakäik 10/12 (Itaalia, 2013)*
 11:50 Peterburi - Tallinn*
 12:20 Info TV
 16:30 Ars longior. Sinu kuus kunstiteost 5/6*
 17:00 Terve tervis*
 17:30 TeTeVeKe lastele
 18:00 TÄNA. Uudised
 18:05 Draamaseriaal. Armastuse mõrkjas mekk 113/193
 19:00 TÄNA. Lühiuudised
 19:02 Kultuurimeetri arhiivist. Vabalava kuraatoriprogramm
 19:30 Kas tohib?*
 20:00 TÄNA. Uudised
 20:15 TÄNA + suvel*
 21:00 TÄNA. Uudised
 21:05 Mõtlemis taas
 22:05 Krimiserial. Komissar Montalbano. Hääl öös
 23:55 TÄNA. Uudised*
 00:10 TÄNA + suvel*
 00:55 Mõtlemis taas*
 01:55 Info TV

KOLMAPÄEV, 17.06

08:00 TÄNA. Uudised*
 08:15 TÄNA + suvel*
 09:00 Draamaseriaal. Armastuse mõrkjas mekk 113/193*
 09:55 Kas tohib?*
 10:25 TÄNA. Uudised*
 10:30 Mõtlemis taas*
 11:30 Linnaruumi arhiivist. Aegna (2012)
 12:00 OTSE: LV pressikonverents
 12:30 Ameerika eestlased. Florida, 6.osa*
 13:00 Kultuurimeetri arhiivist. Vabalava kuraatoriprogramm*
 13:30 Krimiserial. Komissar Montalbano. Hääl öös*
 15:20 Info TV
 16:00 Mõtlemis taas*
 17:00 LV pressikonverents*
 17:30 TeTeVeKe lastele
 18:00 TÄNA. Uudised
 18:05 Draamaseriaal. Armastuse mõrkjas mekk 114/193
 19:00 TÄNA. Lühiuudised
 19:02 Olid alles ajad 3/7*
 19:30 Kultuurimeeter
 20:00 TÄNA. Uudised
 20:15 TÄNA + suvel*
 21:00 TÄNA. Uudised (subtiitritega)
 21:05 Rahvaadvokaat*
 21:50 Mis iganes (USA, Prantsusmaa, 2009)
 23:20 TÄNA. Uudised*
 23:35 TÄNA + suvel*
 00:20 Kultuurimeeter*
 00:50 Info TV

NELJAPÄEV, 18.06

08:00 TÄNA. Uudised*
 08:15 TÄNA + suvel*
 09:00 Draamaseriaal. Armastuse mõrkjas mekk 114/193*
 09:55 Kultuurimeeter*
 10:25 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
 10:30 Olid alles ajad 3/7*
 11:00 Rahvaadvokaat*
 11:45 LV Pressikonverents*
 12:15 Mis iganes (USA, Prantsusmaa, 2009)*
 13:45 Info TV
 17:00 Kultuurimeeter*
 17:30 TeTeVeKe lastele
 18:00 TÄNA. Uudised
 18:05 Draamaseriaal. Armastuse mõrkjas mekk 115/193

19:00 TÄNA. Lühiuudised
 19:02 Vapsid. Must-valge võitlus*
 19:30 BBC komöödiari. Jalad ees 14/15
 20:00 TÄNA. Uudised
 20:15 TÄNA + suvel*
 21:00 TÄNA. Uudised
 21:05 Dokumentaalfilm. Austraalia metsik loodus 4/5
 22:00 Tervisevõti. Dr Viktor Vassiljev
 22:35 Mõtlemis taas*
 23:35 TÄNA. Uudised*
 23:50 TÄNA + suvel*
 00:35 Vapsid. Must-valge võitlus 3/8*
 01:05 Info TV

REEDE, 19.06

08:00 TÄNA. Uudised*
 08:15 TÄNA + suvel*
 09:00 Draamaseriaal. Armastuse mõrkjas mekk 115/193*
 09:55 BBC komöödiari. Jalad ees 14/15*
 10:25 TÄNA. Uudised (subtiitritega)*
 10:30 Tervisevõti. Dr Viktor Vassiljev*
 11:05 Dokumentaalfilm. Austraalia metsik loodus 4/5
 12:00 Vapsid. Must-valge võitlus*
 12:30 Info TV
 16:55 Tervisevõti. Dr Viktor Vassiljev*
 17:30 TeTeVeKe lastele
 18:00 TÄNA. Uudised
 18:05 Draamaseriaal. Armastuse mõrkjas mekk 116/193
 19:00 TÄNA. Lühiuudised
 19:02 Pillimeeste klubi*
 20:00 TÄNA. Uudised
 20:15 TÄNA + suvel*
 21:00 TÄNA. Uudised (subtiitritega)
 21:05 Terendav tegelikkus 3/5*
 21:35 Eliitrihm (Brasilia, 2007)
 23:25 TÄNA. Uudised*
 23:40 TÄNA + suvel*
 00:25 Terendav tegelikkus 3/5*
 00:55 Info TV

LAUPÄEV, 20.06

08:00 TÄNA. Uudised*
 08:15 TÄNA + suvel*
 09:00 Draamaseriaal. Armastuse mõrkjas mekk 116/193*
 09:55 Terve tervis*
 10:25 TÄNA. Uudised*
 10:30 Stiilistuudio*
 11:00 Kultuurimeetri arhiivist. Vabalava kuraatoriprogramm*
 11:30 Terendav tegelikkus 3/5*
 12:00 Ars longior. Sinu kuus kunstiteost 5/6*
 12:30 Inimeste lood*
 13:00 Pillimeeste klubi*
 14:00 Info TV
 16:50 Dokumentaalfilm. Örn on öö (2010)
 17:30 TeTeVeKe lastele
 18:00 TÄNA. Uudised
 18:05 Aleksei Turovski lood (2011)
 18:35 Nädal Pealinnas
 19:00 TÄNA. Uudised
 19:05 Draamaseriaal. Katariina (Venemaa, 2014) 11/12
 19:45 Multifilm. No oota sa!
 20:00 TÄNA. Uudised
 20:30 Kas tohib?*
 21:00 TÄNA. Uudised (subtiitritega)
 21:05 Itaalia miniseriaal. Teine elu 1/6
 22:45 Kultuurimeeter*
 23:15 TÄNA. Uudised*
 23:45 Kas tohib?*
 00:15 Nädal Pealinnas*
 00:40 Pillimeeste klubi*
 01:40 Info TV

PÜHAPÄEV, 21.06

08:00 TÄNA. Uudised*
 08:30 Kas tohib?*
 09:00 Nädal Pealinnas*
 09:25 Aleksei Turovski lood (2011)*
 09:55 Linnaruumi arhiivist. Aegna (2012)*
 10:25 TÄNA. Uudised*
 10:30 Olid alles ajad 3/7*
 11:00 Draamaseriaal. Katariina (Venemaa, 2014) 11/12*
 11:40 Multifilm. No oota sa!*
 11:50 Itaalia miniseriaal. Teine elu 1/6*
 13:30 Dokumentaalfilm. Örn on öö (2010)
 14:10 Info TV
 15:00 Pühapäevate*
 15:45 Kultuurimeeter*
 16:15 Terve tervis*
 16:45 Aja puudutus laulupeol, 2014 TeTeVeKe lastele
 17:15 Tallinna päev 2015*
 18:15 EMV Kümnes tantsus 2015, 1/2*
 19:15 Dokumentaalfilm. Täiuslikud tormid 6/6 (2013)
 20:00 Nädal +*
 20:30 Ameerika eestlased. Florida, 7.osa
 21:00 Illusioonide meister (USA, Tšehhi, 2006)
 22:45 Linnaruumi arhiivist. Aegna (2012)*
 23:15 Nädal +*
 23:45 Pühapäevate*
 00:30 Ameerika eestlased. Florida, 7. osa*
 01:00 Info TV

Raiume akna Aiasse

Ajaloo teame, kuidas Peeter I raius endale akna Euroopasse. Aeti kokku sõjavägi ning asuti raiuma. Selle nii vajaliku akna tegemiseks tuli tuhanded inimesed Soome lahe lõunakaldal kas tappa, surnuks näljutada või kodudest välja ajada. Aga aken sai valmis ja Vene riigi areng sai uue tõuke.

ANTI RONK
 ajakirjanik

Nüüd on ajalugu teinud täistiiru ja me peame hakkama mõtlema, kuidas oma riigile „aken“ või „uks“ ida poole avada. On selge, et 21. sajandil me enam Peeter I moodi käituda ei saa. Kuigi hiljutisele õppusele „Siil“ kogunes 13 000 võitlusvõimelist meest, ei piisa nende isiklikust vaprust ja võimekusest Peterburi või Moskva jüudumiseks. Rääkimata kaugemal asuvast Aasiast. Oludki pole enam need, mis Peeter I ajal. Järelikult tuleb talitada teisiti. Targemalt. Peame uuesti kuulda võtma väikese siili nõuanet – sellesama siili, kes kunagi Kalevipoega õpetas.

Alustamine on raske

Lõpetamine on lihtsam kui alustamine. Ust või akent ida poole sulgeda on lihtne – lõpetame rongi-, busi- ja lennuühenduse ning „raudse eesriide“ asemele on Narva jõe leaskunud „kivimüür“, mis eraldab Euroopat Aasiast. Eesti riigijuhid on hästi omandanud „lõpetamisoskuse“. Nende eesmärgiks on lõpetada Eestis hariduse andmine ja töökohtade loomine maapiirkonnas, põllumajandus ja maaelu kui sellised, kohalik ettevõtlus, majutus- ja transporditeenused. Paljud lõpetamised on juba õnnestunud, paljud on veel pooleli.

Lugesin Postimehe onlineist, et hiinlased plaanivad Eestisse ehitada logistikakeskuse. See on meie võimalus ehitada aken Aiasse otse üle Venemaa. Lennukitega. On ju tore, et Hiina LED-ide, pappotside ja plastpakendite tootja QMESL Technology on Eestisse rajamas logistikakeskust. See tähendab, et otse Hiinast hakkavad siia lendama lennukid või vurma kaubarongid. Vahepeastusteta. On selge, et ühe eduka logistikakeskuse avamise järel soovivad seda teha ka teised Hiina ettevõtted.

Meil tuleks üle vaadata kaubavedudeks sobilikud maandumisrajaga lennuväljad ning need kasutusse võtta. Olgu siis Tapa, Haapsalu või Ämari lennuväli. Pärnu lennuväli jääb vist suurtele transpordilennukitele lühikeseks. Tartu endine sõjaväelennuväli on ära lõhutatud ja raja lõpus asuv elamukvartal välistab arvatavasti selle lennuvälja uuesti kasutusele võtmise. Loomulikult on akna Aiasse raiumine raske töö. Logistikakeskuse

tarbeks tuleb rajada sobiv infrastruktuur: ehitada teed, kanalisatsioon, (vajadusel) raudtee, parkimisplatsid, energialiitumised jne. Aga kui me seda ei tee, siis näpsavad naaberriigid ka selle võimaluse meie eest ära. Ei tohi unustada, et Soome ja Läti ei asu kaugel. Lennuki jaoks tähendab paarisaja kilomeetri läbimine vähem kui pooltundi. Kui aga lennata Hiinast otse Eesti poole, säästaks Lätis maandumine lennuaega ja kütust. Ja ka raha.

Esimene ja teine samm

Meie riigil on vedanud, sest hiinlased teevad esimese sammu ja aitavad sellega meil rajada akent Aiasse. Nad tulevad poolele teele vastu ning meil on vaja tarkust, et selle akna abil Eesti kaubad hakkaksid liikuma Hiinasse ja mujale Aiasse.

Teeme kõik selleks, et Eestisse vuranud rongid ja lennanud lennukid ei läheks tühjalt tagasi. Esimesed tonnid piimapulbrit on juba Jaapanisse teel. Loodetavasti järgnevad piimapulbrile ka teised Eesti tooted.

Teise sammuna tuleks meil vahest rajada sarnaselt aukonsulitele

UUED VÕIMALUSED: Hiina LED-ide, pappotside ja plastpakendite tootja QMESL Technology on Eestisse rajamas logistikakeskust. See tähendab, et otse Hiinast hakkavad siia lendama lennukid või vurma kaubarongid.

ka aminiistrite võrgustik. Nende ülesandeks oleks ettevõtluse ja kaubavahetuse arendamine Hiinas, Jaapanis, Indias jm. Aminiistriteks sobivad hästi Anne Sullingu sarnased ettevõtlikud inimesed.

Mahavaikitud küsimusi USA saatkonna nuhkimisskandaal

USA saatkonna nuhkimisskandaaliga, õigemini, selle kajastamisega seoses võis täheldada Eesti meedias valitsevat üldist ebaprofessionaalsust. Erandina olgu välja toodud Priit Hõbemägi, kes Kuku raadio „Keskpäevatuunis“ rõhus kolleegidest erinevalt just kogu asja seaduslikkusele või ebaseaduslikkusele.

Skandaali keskmes polnud ei pressi ega poliitikute jaoks üldse nuhkimine kui selline ja asja legaalne ehk seaduslik aspekt. Tähtis oli küsimus: KES spioneerib, või et KAS oleks parem, kui spioneeriks Venemaa? Lisaks otsiti abi rahvaluulest ja käibefraasidest stiilis „õige hõlma ei hakka keegi“. Olnuks selline skandaal mõnes muus riigis, oleks esiplaanile kerkinud hoopis teised küsimused, näiteks: mis õigusega, kelle huvides ja kelle nimel seda tehti; kas seadust ja kõigepealt inimeste põhiõigusi on rikutud või mitte; mis ulatusega ja millised on asja juriidilised tulemid; kes kuidas vastutab või kuidas vastutust vältiti. Meil midagi sellist ei toiminud. Juba sündides kollaboratsioonialgega varustatud eestimaalasele on tähtis mitte see, mida öeldakse, vaid kes ütleb;

HÄMAMINE: Eesti meedias käsitleti USA saatkonna nuhkimisskandaali ebaprofessionaalselt. Tähtis oli küsimus kes spioneerib, mitte aga see, kas inimeste põhiõigusi rikuti või mitte. Foto USA Eesti saatkonna kodulehelt.

mitte see, mida tehakse, vaid see, kes teeb. Isandad on siin läbi aastasadade lojaalsust mõõtnud kinga- või saapananend ees olevate põlvejalgade alusel ning jurisdiktsioon, riigi seadusliku eksisteermise alus ja viis saab meil ikka olupoliitilise domineerimise all maetud. Asjal on aga veel üks aspekt, millest kogu teema puhul üldse juttu pole olnud. Mitmete tõepoolest tunnustatud ülikoolide uuringutega on vaieldamatult tõestatud, et nii inividid kui ka terved ühiskon-

na, kes teavad, et nad on pideva jälgimise objektiks, käituvad teistmoodi. Nad käituvad ja mõtlevad täpselt nii, nagu eeldatakse. Nad ei mõtle välja midagi uut, ei fantaseeri ega unista, ei välju tavapärasest. Nende ülim saavutus on nende füüsilise puutumatus ning nende isiklikuslik vaimne komponent mandub mittevajaliku ja tarbetuna ootamatult kiiresti. On üsna võimalik, et inimese väärikusega seonduv pole siinmail kuigi oluline. Ilmselt unevad selle riismed niipea, kui küsimuse alla satub harjunud elustandard või

lihtsalt tekib oht isegi leivakannikast ilma jääda.

Demokraatia tähendab muu hulgas ka austuste seaduste vastu ja eriline ootus on selles ka seadusloome autorite suhtes – nii nende professionaalsuse kui ka humanistliku alge osas. Noh, aga kui seadused ja õigused on teisejärgulised ning sisulist tähtsust ei oma, siis võib kogu ülaltoodu lihtsalt ära unustada.

Andres Raid, teleajakirjanik

Tartlased külastasid Riigikogu

Tartust Riigikokku valitud prof. Aadu Must (KE) kutsus oma valijaid Toompeale – Riigikogu töö ja tegemistega tutvuma. Maikuu viimasel kolmapäeval saigi see tore reis teoks. Kõigepealt võtsime suuna Kadriorgu, kus Poska muuseumi juhataja Pille Lang ja prof. Peeter Järvelaid ootasid, et tutvustada ajaloolist hoonet ning anda selgitusi kunagise Tallinna linnapea, väljapaistva advokaadi ja diplomaadi, Tartu rahulepingu sõlmimise juhtfiguuri Jaan Poska elukäigu kohta. Muuseum on väga ilus ja prof. Järvelaiu jutt oli mitte ainult erudeeritud, vaid ka emotsionaalne, faktirohke, väga eluline ja kõitev.

Seejärel istusime bussi, sõitsime Toompeale, kus tutvusime Riigikogu infotunniga. Seejärel läksime ühte suurde ruumi, kus pikk laud ja palju nahkseid toole. Seal ootaski meid riigikogulane prof. Aadu Must. Saime palju teavet, sest ta rääkis Riigikogu kultuurikomisjoni tööst ja sellest, kui pingelised on tema tööpäevad. Näiteks eelmisel päeval ta koostas kõne, kirjutas ajalehele pika artikli, andis raadiokanalile intervjuu.

See on väga hea, kui tööd on palju! Koolilased ja lasteaedades on lõpuks need, toomingad puistavad õied maapinnale, ees on suur suvi. Meie, tartlased, täname prof. Aadu Mustat selle tutvumisreisi võimaldamise eest ja soovime talle edu töös, tervist, tahtejõudu ning kaunist suve!

Marje Aavoja, Tartu

Euroliit süvendab pagulaste probleemi

Euroopa Liidu poliitika mustanahaliste põgenike vastuvõtmisel on lühinägelik ja vastutustundetu liikmesriikide elanike suhtes. Taunimisväärne on Itaalia tegevus, kes käib põgenikke Liibüa rannikult kokku korjamas ja Euroopasse vedamas. Hiljuti päästeti Vahemerel taas ca 5000 põgenikku. Kui neid nii lahkesti vastu võetakse, siis see sissevool ei katkegi, vaid aasta jooksul saabub siia kaks-kolmsada tuhat võõra kultuuri esindajat, kes pealegi on enamuses moslemid. Milline näeb Euroopa rahvastiku koostul välja 10–20 aasta pärast?

Selle asemel, et jagada kvoote põgenike laialipaigutamiseks liikmesriikidesse, kus neid ei sallita ega taheta näha, oleks otstarbekas ja odavam anda põgenikele kaasa paari kuu elatisraha ning saata nad tagasi Aafrikasse, oma loomulikku keskkonda.

Mustanahaline ei ole kodustatav koer, kes on võimeline kohanema meie karmi põhjamaise kliimaga. See valmistab tulijale raskusi ja toob riigile mittevajalikke kulutusi. Eesti riik peaks pagulaste vastuvõtmisest keelduma, sest meil on niigi väesus omaette probleem.

Hiljuti leidis ajakirjanduses taunimist Kristiina Ojulandi sõnavalik migrantide teemal. Leian, et selles ei ole midagi ebakohast. Eestlane kasutab mustanahalise kohta tavaliselt ikka sõna „neeger“. Kas ingliskeelne „negro“ on siis sobivam?

Elmar Hollmann, Kärkla

Eestlased saavad peagi maailmakodanikeks

Veidi vanemale põlvkonnale on kohe kindlasti tuttavad need laulusõnad:

“Suur ja lai on maa, mis on mu kodu...”

Ja veel samast: “Kodu kõikjal, kus see sõna kaigub, ei me põlga neegreid, kollaseid.”

Kas laulame neid laule jälle? Sest midagi pole ju muutunud – uues liidus küll, aga kõik käib ikka vana viisi peal, ehk teisisi öeldes – vanaviisi.

Vana on ka see piibli ennustus, et kollane rass vallutab maailma. Sõjata. Piiblitulejate jaoks sõjata. Teine lugu on nendega, kes oma usu ja veendumused ammutavad koraanist, sest sõdu peetakse hoopis nende kodumaal selleks, et sundida neid mööda Euroopat laiali valguma. Kes selle kõige taga on, taipab arukas isegi. Meiegi viimased kaitsemisriidid käisid, üks oma ametiaja lõpus ja teine kohe alguses, lausa kohapeal juhtnõore saamas. Pärast neid külastäike toodi kiirkorras võõrväed meile siia sisse tapale. (Vabandust, tahtsin kirjutada – Tapale.) Kas Eesti rahvas seda tahtis, ei küsinud keegi. Samuti kui ei küsita rahva arvamusst meile pagulaskvootide pealesurumisel. Kahjuks unustavad need, kes püüavad Euroopat maailmakonkurentsi võtta, et

piibli järgi vallutab kollane rass kogu, rõhutan: kogu maailma. Just nii, nagu on paljud teatud tagamõttega tehtud algatused libisenud nende väljamõtlejatel käest ja pöördunud lõpuks hoopis nende endi vastu, läheb paraku ka seekord. Kollane rass ei piirdu Euroopaga. Ja kusagil piiblis on ka öeldud, et meie esivanemate patud nuheldakse meile kätte kolmandas (või neljandas) põlvkonnas. Kes küll soovib oma lastelastele halba?

Kuni meil vähegi oidu on, meenutagem tänulikkusega seda, kuidas rootslased kunagi meie sõjapõgenikke vastu võtsid. Ja siit ka üks põhjus, miks Eesti ei tohi meile peale surutavaid pagulasi praegu vastu võtta. Meil on rootslaste ees tänuvõlg. Ja tegelikult peame valmistuma hoopis rootslastest pagulaste vastuvõtmiseks, kui nad juba päris varsti omal ajaloolisel kodumaal vähe-musrahvuseks jäävad.

Ja kui me neid praegu peale surutavaid pagulasi ikkagi peame vastu võtma, siis tundub Tiit Madel olevat õigus, kui ta soovib need Ida-Virumaale asustada. Ainult seda ta ei öelnud välja, et kui neid seal paras ports kokku saab, siis kingime selle maatüki koos endiste ja praeguste sisserändajatega Venemaale (oma maid loovutada

oskab Eesti riik suurepäraselt), ja nii olemegi neist jälle vabad. Aga nii, nagu meie oravavalitsus on oma rahvast pidevalt hirmutanud ohuga, et suur Venemaa tungib kohe-kohe Eestile kallale, peab see valitsus ka nn. sõjapõgenikele üles tunnistama, et neid ootab siin samasugune või veelgi hullem sõda. Ja meie valitsus peab neile tunnistama ka seda, et erinevalt teistest maadest pole meil tsiviilkaitses, vähemalt tavakodaniku jaoks, haisugi. Nii et – kas nad ikka tõesti tahavad sõja jalust põgeneda uude sõjaldesse? Ehk vihka käest räästa alla? Meie palavalt armastatud valitsus peaks avameelselt küsima seda nende käest.

Mõned päevad tagasi räägiti päevauudistes Eesti–Vene piiri puhtakraimimisest. Ikka sellest, kui raske see on ja osa töid venivad, sest neid saab teha alles sügisel, ja ... Seepeale tuli meelde nõuka-aegne ütlus, et kui midagi jälle ebaõnnestus, siis olid selles süüdi neli aastaaga ja rahvusvaheline imperialism. Mis siis Eestis muutunud on? Kui midagi aia taha läheb, kas või näiteks idapiiri

Ühest nimepaneku ettepanekust

Tallinlasest keskerakondlane Heiki Veidebaum teatas Kesknädalale, et ta on äsja teinud Tallinna Linnaplaneerimise Ametile ettepaneku nimetada üks Tallinna tänav või väljak Kolme Kangelase tänavaks või väljakuks. Põhjendus on tal niisugune: “Meie kohustuseks on tunnustada kangelasi, kes on andnud suure ennastsalgava panuse Eesti taasiseseisvumisse. Eestile töid vabaduse kolm kangelast.”

Veidebaumi hinnangul oli kõige tähtsam roll oma eluga riskerinud Edgar Savisaarel – kui teda ei oleks olnud, poleks Eesti tol hetkel vabaks saanud. 15. mail 1990 kut-

Millist pajatab mõõdujaile see mahukas mälestustahvel Tallinnas Toompea jalamil Nunne tänavas?

sus peaminister Savisaar Eestimaa rahvast üles Toompea kaitsema, ja rahvas koheselt reageeris tema üleskutsule – Eesti rahvale avanes uus ajastu, ning võidukas vabaneimine saabus rahumeelselt, verd valamata. Teine tõeline kangelane on austatud ja armastatud president Arnold Rüütel, kes Moskvas sirgeselgelt, tulvil kartmatust kaitset Eesti asumist taasiseseisvumise teele ning Vabariigi Presidendina a 2001–2006 andis suure panuse Eesti Vabariigi heaolu nimel, olles ka praegu ekspresidendina Eesti huvide tunnustatud kaitsja. Kolmas tõeline kangelane oli Venemaa president Boriss Jeltsin, kellele oleks võinud Eesti ajalugu kulgeda ehk hoopis teisiti.

Kn

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
Kesknädal

Kes oleks võinud arvata, et elu Eestimaal võtab sellise pöörde!?

Alles tabas meid aktsiiside tõstmise kaudu tekkiva suure hinnatõusu šokk, millest on raske üle saada, kui juba tulevad uued mured – peame hakkama Aafrika põgenikke ülal pidama. Miks küll meie valitsus oma rahvast ei hooli?! Armetut elu elavate palgavaeste, paljulapseliste perede, puudega inimeste ja puudustkannatavate pensionäride heaolu eest ei muretse mitte keegi. Noor ja kogemusteta peaminister ütleb, et rahvas on piisavalt küps aru saama võõramaiste pagulaste probleemidest! Aga kes meie probleemidest aru saab? Kellelegi ei jagu raha, aga nüüd peame tulevastele pagulastele kindlustama elamispinna, sooja toa, elamiskuluraha ja muud hüved. Neile kõik tasuta. Ja meie maksuraha eest! Tulejate kultuuris on naised kodused, üldjuhul on neil palju lapsi. Neile tuleb tagada emapalk ja lastetoetused. Kelle arvelt? Ikka meie, vaeste ja viletsate arvelt? Peab ometi vastu hakkama sellisele hullusele. Valitsus hakaku oma rahva peale mõtlema.

Heli Tamm, Tartu

Kummaline „festival“

Nimetusele „arvamusfestival“ pole mõistlikku seletust – isegi mitte üheski sõnaraamatus. Sõna „festival“ seletus (it *festivo*) on tähtsate sõnaseletuse-raamatute järgi – pidulik, perioodiliselt korraldatav ülevaatus, võistlus muusika, filmi, teatri jm alal (sõnaraamat ÖS lk 290).

Narvas toimus juba „arvamusfestivali“ proov, mis aga kukkus täielikult läbi. Koos kasside ja koertega kogunes u 60–70 isendit. Peipsiäärne rahvas jäi tulemata, sest ilm oli selle jama kuulamiseks liiga ilus ja sõidupileteid ei makstud ka kinni. „Sõdurisuppi“ vist ei jagatud.

/Netist saab lugeda, et tänavune arvamusfestival peetakse Paides 14. ja 15. augustil ning et välja on juba pakutud umbes 40 teemat alates alkoholikultuurist kuni robotite arenemisega seotud eetikatüsimusteni – *Toim./*

Üks poliitikaanalüüsija Pärnust

võimule lubada, kes Eesti sealt sügavast põhjast jälle inimväärkuse tasemele üles upitaks ja kes oskaks hästi läbi saada ka oma naabritega. Ei tohi, sest see ei vasta valitsusele juhtnõore jagajate ja/või ettekirjutuste tegijate ühis(loe: äri-)huvidele. Ja meie ise, päris tavalised kodukootud maavillased eestlased, kohe ei oskagi teisiti, kui pidevalt üksteisel hammastega kõris kinni olla, üksteisele rusikat viibutada ja üksteise peale näpuga näidata. Kusjuures oma riigi oma isikliku peaga valitsemine on eestlase ajades ammugi keelumärgi alla pandud, kellegi poolt ära vetostatud. Ainuke asi, mida me hästi oskame, on suure ja vägeva idanaabri peale klähvida. Ehk keegi mäletab veel vene kirjandusest Krõlovi valmis öeldut: vaat kus meie mopsil jõud – või haugub elevanti. Ju siis Krõlov aimas, milliseks meie, eestlased, muutume. Et meie valitsus mõtleb üht, räägib teist ja teeb kolmandat, pole mingi uudis.

Brüssel Brüsseliks... Nende asi on kõik mured oma kaelast ära veeretada, ja mida kaugemale, seda parem. Ida-Euroopa on selleks piisavalt kaugel, et olla nii kiibiks Venemaa vastu kui ka igasuguse väheväärtusliku kraami mahaparseldamise kohaks või

prügikastiks.

Aga jah – meie juhtoinad tahavad, et eestlastest saaksid maailmakodanikud. Küllap see saabki peagi niimoodi olema, kui meid omalt maalt lõplikult välja tõrutakse. Siis on terve maailm lahti meie ees, ainult et kodumaal eestlasi enam ei ole. See tähendab, et kodumaad meil enam pole.

Võib-olla võtab siis Venemaa meid migrantidena vastu? Kes tunneb tegelikku ajalugu, teab ju, et eestlased on varemgi läinud Venemaale õnne otsima. Teab ka seda, et paljud kunagised Eesti heliloojad ja kunstnikud on oma hariduse saanud Peterburis. Või ehk hoopis Hiina? Teatavasti neisse maadesse meile peale surutavad pagulased ei kipu. Ja ega neid sinna vastu ei võetakski.

Aga üks võimalus jääb meile veelgi: paneme kõik oma rahad kokku ja ostame endale kuhugi mujale (mitte Kuu peale) uue kodumaa. Ehk leidub veel maailmas vaikne kena kohakene, kus me mõnele selle maailma vägevale jalgu ei jää? Ja ennast järjekordsest maha ei müü.

Paul Särel

Vt paulsarel.blogspot.com

Nädala juubilar TOM JONES 75

Popmuusika elava legendi söör Tom Jonesi imehää ja nooremana naisi hullutanud välimus on võimaldanud sel mehelikul mehel fookuses püsida peaaegu et biitlite ja Elvis Presley päevadest peale.

Tom Jones sündis Walesis Cardiffi-lähedases väikelinnas 7. juunil 1940. Seetõttu ülistatakse teda tänagi veel hüüdnimega „Walesi Tiiger“. Sünnitunnistusel ja ka staari passis on kirjas *Thomas Jones Woodward*, järelikult polnud tal artistinime valides Henry Fieldingu klassikaraamatu mõjutusi otsustavalt vajagi.

Thomase noorus oli selline nagu tuhandetel teistelgi Walesi noormeestel. Ta sündis Pontypriddi linnakeses, teenis leiba ehitustöölisena, kuid niipea, kui ta laulma hakkas, jäi küla, nagu öeldakse, kuulamaie. Eriti mõjustatud olid Maied, sest selles mehes on sees mingi eriline magnet, mis ematütred ligi tõmbab. Õigupoolest nii emasid kui ka tütreid. Biitlite kõrgperioodi eelõhtul, aastal 1963 laulis Tom uhke nimega bändis „*Tommy Scott with the Senators*“. Ega ta ka kohe pauguga läbi löönud. Käis isegi DECCA stuudios plaadistamas, kuid erilist menu polnud. Tom pöördus tagasi Walesi ning õnneks laulis edasi. Teine katse Londonis

läbi lüüa tõi poodidesse Tom Jonesi esimese plaadistatud laulu „*Chills and Fever*“. Ometi jäi see lettidele vedelema. Kõik muutus aastal 1965, mil ilmus laul „*It's Not Unusual*“, mis kiiresti tõusis Briti edetabelite tippu ning jõudis ka USA-s esikümnesse.

Uut tõusvat tähte kiirustati ära kasutama, ta plaadistas pidevalt, läks vokaalselt üha paremaks ning laulis veel samal aastal sisse kahe menufilmi teemalaulud – „*What's New Pussycat?*“ ning James Bondi filmi vaimustavalt kaunistava tunnusalaulu „*Thunderball*“, mis oma jõulise esituse ning vähestele meeskolleegidele alistuva kõrgnoodiga tegid Tom Jonesist supertähe. Kuuldavasti minestas laulja pärast „*Thunderball*“ lindistust, sest üks ole ju temagi lõpuks vaid inimene.

Tom Jones oli kõik uudset eriline. Noorena oli ta säravalt nägus. Sellist häält aga polnud keegi veel kunagi kuulnud, tema hääleulatus oli uskumatult võimas, niisamuti kui olid talle jõukohased kõrged noodid. Samas oskas ta õrnu ballaade laulda selliselt, et need kunagi läilaks ei läinud.

Ja siis tuli muidugi „*Delilah*“. Paljud neegermuusikud on tunnistanud, et Tom Jones ja ka John Lennonis on souli tundu-

valt rohkem, kui sadades mustades artistides.

Raske on Tom Jonesi meeletoosusest repertuaarist midagi eraldi välja tuua – ta on meister, kes oivaliselt tuleb toime iga lauluga. Ega's muidu ole kuulajad vaid kahele meeslauljale pannud hüüdnimeks *The Voice*. Need kaks on olnud Frank Sinatra ja Tom Jones. Kui just midagi konkreetset eraldi meenutada, siis vast kuulajate alati liigutavat Don Quijote kreoolaulu muusikalist „*Mees La Manchast*“, mida Tom Jonesist veenvamalt vist esitada ei saagi. Peagi kolis staar Ameerikasse, kus valmisid ta suurejoonelised telesaated, mida tänagi meeeldi vaataks. Õnneks on see kasvõi otsekohe võimalik, kui vaid oskate need *You Tube*'is üles otsida. Saadete muusikaline tase oli kadestamisväärselt kõrge, pealegi suutis laulja loomulikult ära kasutada oma tavalise töömehe karget sarmi, pannes vaatajad uskuma, et sel mehel on olnud teistest omataolistest lihtsalt rohkem õnne ja mäekõrgusel parem hääl.

Aastaid laulis ja vaimustas Tom Jones Las Vegase publikut, kelle hulgas mõnikord nähti seda vokaalset jõujaama kuulamas ka Elvis Presley't.

Pärast põhimägedžeri Gordon Milssi surma hakkas isa äri-

asju ajama staari poeg Mark Woodward. Tom Jones muutis stiili ning hakkas kaheksakümendatel koguni menukalt kantrimuusikat laulma. Uuele põlvkonnale oli üllatuseks Tom Jonesi hitiks lauldud „*Kiss*“ koos ansambliga „*The Art of Noise*“ ning loomulikult naisi hullutav „*Sex Bombs*“.

Nagu teada, esines ja plaadistas Tom Jones hiljem veel paljude ansamblite ja üksikesinejatega, ning ikka üsna edukalt. Peaaegu aasta tagasi esines lavalegend mäletatavasti ka Tallinnas Saku suuhallis. Täna elab vahepeal juba vanaisaks saanud Tom Jones koos naise Melindaga vaheldumisi oma California ning Walesi häärberis.

Juubelinädala veedab Tom Jones kindlasti Euroopas – 6. juunil Taanis, 8. juunil Islandil, ning ikka lauldes. Ees seisavad kontserdid Soomes ja Hollandis. Karakterse välimusega ning, arvestades eluaastaid ja läbilauldud koormusi, ikka veel heas vormis olev Tom Jones jätkab kuulajate rõõmuks esinemist, ning raske oleks leida inimest, kelle arvates võiks popmuusika-maestro juba lõpetamise peale mõelda. Sest koos Tom Jonesiga lähemal pensionile terve ajastu popmuusikas, ning kes seda tahaks!?

Enn Eesmaa

KESKERAKONNA SUVEPÄEVAD

8. ja 9. augustil Sammuli puhkekülas Viljandi vallas

Suvepäevade kavas on spordivõistlused, poliitikaarutelud, mõttetalgud jm. Tants ja meelelahutusprogramm, esineb ansambel „*Meie Mees*“

Osavõtutasu (ei sisalda majutust):

Kuni 31. juulini 30 eurot.

Pensionäridele, mittetöötavatele üliõpilastele ja õpilastele **soodustasu – 25 eurot.** Kuni 10-aastased lapsed saavad tasuta (osalus kindlasti registreerida erakonna büroos).

Alates 1. augustist kuni 7. augustini kõigile võrsdelt 30 eurot.

Laupäeval, 8. augustil kohapeal 50 eurot.

NB! Majutuse eest tuleb tasuda eraldi ja selles eelnevalt läbi

rääkida erakonna bürooga.

Tasumine ja registreerumine:

Osavõtutasu ja majutustasu palume kanda

Eesti Keskerakonna arveldusarvele EE101010220031930016 SEB Pangas.

Ülekande selgitusse märkida osaleja ees- ja perekonnanime ning „*suvepäevade osavõtutasu*“. Mitme osaleja eest makstes eraldi märkida kõigi osavõtjate nimed.

NB! Kuna majutustingimused on erinevad, palume enne pangaülekande tegemist küsida majutusoludest ja kohtade olemasolust erakonna büroo referendilt **Ronald Ross**'ilt telefonil **6 273 460** või keskerakond@keskerakond.ee. Tasuda ja registreeruda saab ka erakonna büroos tööpäeviti (kl 10–17) ja piirkonnabüroodes nende lahtiolekuaegadel.

Mälestame!

Mälestame erakonnakaaslast **SILVIA RAUBA** t (1941–2015)
Kaastunne perekonnale.

Keskerakonna Tartu linna piirkond

Euroopa troikat paljastav dokumentaalfilm Tallinna TV-s

Reedel, 12. juunil kell 21:55 linastub Tallinna TV-s dokumentaalfilm „Troika jäälil“ (*Macht ohne Kontrolle – die Troika*, Saksamaa 2015). Kurikuuluse troika (IMF, Euroopa Keskpang, Euroopa Komisjon) hoiab Kreetat oma raudses haardes ja on selle riigi põlvili surunud. Kes on Kreeka säästumeetmetest tegelikult kasu saanud ja miks arvavad paljud, et Saksamaa eestvõttel kehtestatud kärped pole sihile viinud? Kreeka on troika abil saanud 400 miljardit eurot, mida tuleb nüüd vaikselt tagasi maksta. Filmis ütlevad oma arvamuse välja Nobeli majanduspreemia saanud Paul Krugman ja IMF-i direktor Paulo Batista. Paljud paljastused troika tegevusest ja selle tagajärgedest kõlavad šokeerivalt.

Suure-Jaani muusikafestival 17.–23. juunini

Iga-aastane jaanipäevaealne suursündmus kuulsa mineviku ja lootusriikka tulevikuga Suure-Jaani vallas. Festival sündis aastal 1998 Suure-Jaani valla algatusel ning seda on kogu aeg ühiselt vedanud Suure-Jaani vald ja Eesti Kontsert.

Festivali kunstiliseks juhiks on algusest peale olnud organist, helilooja ja muusikaprodutsent professor Andres Uiibo.

Miks peaks tulema just Suure-Jaani valda?

Sest siin on: Fantastiline loodus – Hüpassaare matkarajad, ilus Navesti jõgi.

Rikas ajalugu – Lõhavere linnamägi, kenad mõisad ja vägevad ehitised.

Sügav kultuurilugu – siit on pärit suured heliloojad, kunstnikud ja kirjanikud.

Hea puhkekeskkond – suurepärase turismitalud oma kõrgeklassilise majutusteenindusega.

Miks tulla Suure-Jaani XVIII muusikafestivali ajaks? Siin on ootamas suurepärase ja eripalgeline festivaliprogramm, fantastiliselt head eriilmelised ning põnevad kontserdipaigad, kohtumised loomeinimestega.

Kõik see kokku on täisväärtuslik ja põnev programm muusikast, looduspuhtast söögist-joogist, ajaloolistest paikadest ja ilusast loodusest.

Seepärast ole 17.–23. juunini Suure-Jaanis ning naudi head seltskonda ja kaunist muusikat.

Festivali kava vt <http://muusikafestival.suure-jaani.ee/>

TELLI KESKNÄDAL

Helista 617 77 17 * www.tellimine.ee * tellimine@expresspost.ee